

Sygn. akt II CSK 384/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szulc

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa Agencji Nieruchomości Rolnych

Oddział Terenowy w P.

przeciwko Spółdzielni Mleczarskiej "W."

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 4 kwietnia 2014 r.,

skarg kasacyjnych obu stron

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 8 listopada 2012 r.,

uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1 (pierwszym) w części obejmującej uchylene nakazu zapłaty z dnia 13 maja 2002r., sygn. akt I Nc .../02, co do kwoty 117 649 (sto siedemnaście tysięcy sześćset czterdzieści dziewięć) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 7 grudnia 2001r. oraz w punkcie 2 (drugim) i 3 (trzecim) i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego

rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Agencja Nieruchomości Rolnych Oddział Terenowy w P. (następnie Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa Oddział Terenowy w P.) wystąpiła przeciwko pozwanej Spółdzielni Mleczarskiej w W. w postępowaniu nakazowym z dwoma pozwami opartymi na wekslach. W pierwszym wносиła o wydanie nakazu zapłaty kwoty 3.243.690,54 zł z ustawowymi odsetkami, stanowiącej zobowiązanie Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Usługowego „B.” spółki z o.o. z tytułu zawarcia umowy sprzedaży z dnia 20 stycznia 1994 r. majątku ruchomego, zabezpieczonej wekslem in blanco, którego poręczycielem była pozwana Spółdzielnia. Nakaz zapłaty w tym przedmiocie został wydany przez Sąd Okręgowy w P. w dniu 13 maja 2002 r. w sprawie I Nc .../02.

W drugim pozwie wносиła o wydanie nakazu zapłaty kwoty 3.744.585,35 zł z ustawowymi odsetkami, stanowiącej także zobowiązanie wyżej wskazanej spółki „B.” wynikające z zawartej w dniu 31 maja 1993 r. umowy dzierżawy, zabezpieczonej wekslem in blanco, poręczonym przez pozwaną Spółdzielnię. Nakaz zapłaty w tym przedmiocie został wydany przez Sąd Okręgowy w P. w dniu 13 maja 2002 r. w sprawie I Nc .../02.

Strona pozwana w zarzutach od obu nakazów zapłaty podniosła między innymi, że jej zarząd nie mógł udzielić skutecznie poręczenia w zakresie kwot, na które weksle zostały wypełnione, gdyż każda z tych kwot przewyższa kwotę 1 500 000 zł (po denominacji) określoną w uchwale nr 5/1993 z dnia 29 kwietnia 1993 r. Walnego Zgromadzenia, jako granica zaciągania przez zarząd Spółdzielni zobowiązań, o czym wiedziała strona powodowa i spółka „B”.

Obie powyższe sprawy zostały połączone na podstawie art. 219 k.p.c. do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 21 grudnia 2009 r. utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w sprawie I Nc .../02, w części zasądzającej kwotę 3.151.443,82 zł z ustawowymi odsetkami szczegółowo określonymi w wyroku, a w pozostałej części nakaz ten uchylił i umorzył postępowanie. Utrzymał także w mocy nakaz zapłaty wydany w sprawie I Nc .../02, w części zasądzającej kwotę 3.243.690,54 zł z ustawowymi odsetkami

szczegółowo określonymi w wyroku, a w pozostałej części nakaz ten uchylił i umorzył postępowanie.

Rozpoznając apelację pozwanej, wyrokiem z dnia 30 grudnia 2010 r. Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił oba nakazy zapłaty i powództwa oddalił, orzekając o kosztach postępowania.

W wyniku wniesionej przez powódkę skargi kasacyjnej, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 24 maja 2012 r. uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego częściowo, tj. w zakresie roszczenia objętego nakazem zapłaty z dnia 13 maja 2002 r. w sprawie toczącej się początkowo pod sygnaturą I Nc .../02.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I 1 w ten sposób, że uchylił nakaz zapłaty z dnia 13 maja 2002 sygnatura akt I Nc .../02 w części objętej punktem 1 co do kwoty 301.146, 72 zł z odsetkami ustawowymi od 7 grudnia 2001 r. i w tym zakresie powództwo oddalił. Ponadto oddalił dalej idącą apelację co do kwoty 2.850.297,10 zł z odsetkami ustawowymi oraz orzekł o kosztach procesu.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny przyjął, że Sąd Najwyższy przesądził kwestię reprezentacji pozwanej Spółdzielni przy podpisywaniu poręczeń wekslowych, przyjmując, że doszło do zaciągnięcia przez Spółdzielnię zobowiązań wekslowych. Ponieważ wcześniejszy wyrok Sądu Apelacyjnego został uchylony częściowo, to jest w zakresie roszczenia objętego nakazem zapłaty z 13 maja 2002 r. w sprawie toczącej się początkowo pod sygnaturą I Nc .../02, dalszy proces dotyczył wierzytelności z weksla zabezpieczającego roszczenia z tytułu nienależytego wykonywania przez wystawcę – spółkę B. umowy dzierżawy z dnia 31 maja 1993 r.

W tym stanie sprawy, według Sądu Apelacyjnego pozostało jedynie rozpoznać pozostałe zarzuty apelacji strony pozwanej, tj. :

- przedawnienia w chwili wypełniania weksla wierzytelności składających się na sumę wekslową;

- nieuwzględnienia umorzenia wierzytelności na skutek potrącenia kwoty 4.396.508 zł dokonanego na mocy § 6 umowy sprzedaży majątku ruchomego z 6 lipca 2000 r.;
- nieuwzględnienia faktu, że po wypełnieniu spornych weksli i wezwaniu pozwanej do ich wykupienia, zobowiązanie pozwanej wobec powódki wygasło wskutek zwolnienia jej długu;
- braku wyliczenia się przez powódkę z weksli gwarancyjnych in blanco otrzymanych od spółki B.;
- wypełnienia dwukrotnego weksli w celu ich windykowania tych samych należności;
- przyjęcia solidarnej odpowiedzialności dłużników wekslowych na podstawie różnych egzemplarzy weksli.

Sąd Apelacyjny uznał częściowo za zasadny zgłoszony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia z tytułu czynszu dzierżawnego, ściśle wypełnienia weksla wystawionego dla zabezpieczenia tych roszczeń niezgodnie z upoważnieniem, po upływie przedawnienia roszczenia zabezpieczonego wekslem.

Odrębną kwestią, zdaniem Sądu II instancji, było przedawnienie roszczenia wekslowego. Roszczenia wekslowe przeciw akceptantowi ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia płatności weksla. A zatem zmiana wyroku i oddalenie powództwa co do kwoty 301.146,72 zł było konsekwencją wypełnienia weksla po upływie terminu przedawnienia części roszczeń podlegających zabezpieczeniu. Roszczenia z tytułu czynszu dzierżawnego jako świadczenia okresowe podlegają trzyletniemu przedawnieniu. Należności z tego tytułu w kwocie 117.648,50 złotych były wymagalne na dzień 30 września 1998 r. zaś w kwocie 183.813,22 złotych na dzień 28 października 1998 r. Jednocześnie Sąd Apelacyjny przyjął, że weksel został wypełniony przez powódkę tuż przed dniem 6 grudnia 2001 r., wskazanym w wekslu jako termin płatności. Dlatego według Sądu Apelacyjnego doszło do przedawnienia tych wierzytelności, odpowiednio dnia 30 września 2001 r. oraz dnia 28 października 2001 r., a zatem przed datą wypełnienia weksli niezpełnionych w chwili wydania.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w całości okazał się niezasadny zarzut umorzenia wierzytelności powódki z wierzytelnością pozwanej w wysokości 4.396,508 zł. Zdaniem pozwanej nastąpiło potrącenie jej wierzytelności w kwocie 4.396.508 zł z wierzytelnością powódki na podstawie oświadczenia o potrąceniu zamieszczonego w § 6 z dnia 6 lipca 2000 r. Jednak według Sądu drugiej instancji istota § 6 umowy sprowadzała się do określenia formy płatności i prawa sprzedającego do odmowy przyjęcia świadczenia przelewem lub gotówką. Zastrzeżenie w tym paragrafie formy płatności za zakupione przez powódkę ruchomości nie jest oświadczeniem o potrąceniu.

Bezzasadny był też zarzut dotyczący wygaśnięcia zobowiązań pozwanej wobec powódki wskutek zwolnienia jej z długu. Takie stanowisko jest zdaniem Sądu Apelacyjnego całkowicie nieuprawnione, nawet jeżeli przyjmuje się, że do zawarcia umowy o zwolnienie z długu nie jest wymagana forma szczególna. Do wierzyciela bowiem należy wybór dłużnika, od którego w danym momencie żąda spełnienia świadczenia i fakt, że wniósł on pozew przeciwko Spółce B. nie świadczy o tym, że zrezygnował on z roszczeń przeciwko pozwanej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, bez znaczenia jest fakt, że powódka nie rozliczyła się z weksli gwarancyjnych in blanco otrzymanych od spółki B. Zarzut ten mógłby mieć znaczenie, gdyby przedmiotem sporu było całościowe rozliczenie wzajemnych roszczeń. Tymczasem powódka przedłożyła do zapłaty dwa weksle z kilkunastu i tylko te roszczenia są dochodzone w przedmiotowej sprawie. Powódka nie żądała zapłaty za weksle, które nie były wystawione przez spółkę B. bądź za weksle podlegające umorzeniu. Spór dotyczy weksla z 2 czerwca 1993 r. wystawionego na zabezpieczenie roszczeń z tytułu nienależytego wykonania przez spółkę B. umowy dzierżawy z 31 maja 1993 r. Weksel ten dotyczy zaległości czynszowych z odsetkami ustawowymi.

Według Sądu Apelacyjnego powódka nie windykowała tych samych należności i w tym celu dwukrotnie wypełniła weksle gwarancyjne. Weksel dotyczący zabezpieczenia wykonania umowy dzierżawy, który został przedstawiony w innym postępowaniu dotyczył wcześniejszych należności czynszowych niż objęte niniejszym sporem.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że na obecnym etapie spór dotyczy wyłącznie weksla wystawionego na zabezpieczenie roszczeń z umowy dzierżawy z 31 maja 1993 r.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok poprzez uchylenie nakazu zapłaty z dnia 13 maja 2002 r. I Nc .../02, w zakresie kwoty 301.146,72 zł. i oddalił powództwo w tej części, dalej zaś idącą apelację pozwanej oddalił i orzekł o kosztach procesu.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu drugiej instancji oddalającego ostatecznie powództwo o zapłatę kwoty 117.649 złotych powód, zarzucił naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 118 k.c. i 70 prawa wekslowego i przyjęcie, że mają zastosowanie w sprawie i że na ich podstawie doszło do przedawnienia roszczenia powoda oraz naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 227 k.p.c., 233 § 1, 321 § 1, 328 § 2 i art. 386 § 1 k.p.c., które to uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy. Na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez utrzymanie nakazu zapłaty z dnia 13 maja 2002 r. w zakresie powyższej kwoty, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazania do ponownego rozpoznania sądom niższej instancji w P.

Pozwana oparła skargę kasacyjną na obu podstawach wymienionych w art. 398³ § 1 k.p.c. Według pozwanej Sąd drugiej instancji naruszył:

- art. 479¹¹ k.p.c. w zw. z art. 479¹ k.p.c. oraz art. 479² § 1 k.p.c. – przez nie umorzenie postępowania zawieszzonego na zgodny wniosek stron w sytuacji, gdy w ustawowym terminie żadna ze stron nie zgłosiła wniosku o jego podjęcie;
- art. 378 § 1 k.p.c. poprzez brak rzetelnego rozpoznania sprawy w granicach apelacji;
- art. 382 k.p.c. poprzez wydanie orzeczenia bez należytego rozważenia całego materiału dowodowego, a w pewnym zakresie także w oderwaniu od zgromadzonego materiału dowodowego;
- art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 k.p.c. przez sporządzenie uzasadnienia nieodpowiadającego wymaganiom, jakie stawia wymieniony przepis.

Ponadto w skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 6 k.c. poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że w postępowaniu sądowym o zapłatę z weksla gwarancyjnego załączony do pozwu weksel stanowi wystarczający dowód istnienia zobowiązania dochodzonego pozwem, a ciężar wykazania nieistnienia zobowiązania prowadzący do oddalenia powództwa obciąża pozwanego;

- art. 498 § 2 k.c. i art. 499 zd. 2 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy między Agencją Nieruchomości Rolnych a spółką B. doszło do potrącenia wzajemnych wierzytelności, prowadząc tym samym do umorzenia zobowiązania ze stosunku dzierżawy, które było zabezpieczone weksłami gwarancyjnymi;

- art. 65 k.c. poprzez niewłaściwe jego zastosowanie przy interpretacji oświadczeń stron prowadzących do zwolnienia pozwanej z długu oraz art. 508 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie przy rozstrzygnięciu sprawy;

- art. 32 prawa wekslowego poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że zachodzi solidarna odpowiedzialność dłużników wekslowych ponoszących odpowiedzialność z różnych egzemplarzy weksli znajdujących się w posiadaniu tego samego wierzyciela, jeżeli na zabezpieczenie określonego zobowiązania dłużnik wydał wierzycielowi większą liczbę egzemplarzy weksli in blanco;

- art. 10 prawa wekslowego poprzez niewłaściwe jego zastosowanie polegające na nie uwzględnieniu zarzutu, że uzupełnienie przez powódkę kolejnego egzemplarza weksla gwarancyjnego in blanco do dochodzenia tej samej należności z umowy dzierżawy, której powódka już wcześniej dochodziła w odrębnym postępowaniu sądowym na podstawie innego egzemplarza weksla gwarancyjnego, naruszało porozumienie wekslowe oraz obowiązujące w tym zakresie zasady postępowania;

- art. 5 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy użycie przez powódkę kolejnego egzemplarza weksla gwarancyjnego in blanco w celu wykreowania ponownie zobowiązania pozwanej, jako poręczyciela wekslowego, mimo iż powódka wcześniej dochodziła już zapłaty należności ze stosunku

podstawowego od dłużnika głównego z pominięciem pozwanej, jako poręczyciela weksla gwarancyjnego, stanowiło nadużycie prawa do zabezpieczenia.

Na tej podstawie pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z pozostawieniem temu sądowi orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego i kosztach zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności rozważenia wymagają zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania, gdyż ocena zasadności zarzutów naruszenia prawa materialnego jest możliwa dopiero przy ustalonym stanie faktycznym.

Odnosząc się do skargi kasacyjnej powódki dotyczącej uchylenia zaskarżonym wyrokiem nakazu zapłaty z dnia 13 maja 2002 r. wydanego w sprawie I Nc 229/02, odnośnie kwoty 117.649 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 7 grudnia 2001 r. i oddalenia w tym zakresie powództwa trzeba uwzględnić, że wymieniony nakaz zapłaty dotyczy roszczenia opartego na wekslu zabezpieczającym wykonanie umowy dzierżawy. Tymczasem zgłoszony w tym zakresie przez pozwaną (poza kwotą 183.813,32 złotych) zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z upoważnieniem (k. 521 i 536 akt) odnosił się do roszczenia opartego na wekslu zabezpieczającym wykonanie umowy wykupu majątku około dzierżawnego a na etapie postępowania po wyroku kasacyjnym Sądu Najwyższego należności te nie były objęte żądaniem pozwu. Pominięcie i brak oceny tych okoliczności przez Sąd drugiej instancji stanowi naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. i prowadzi do uchylenia wyroku w części zaskarżonej przez powódkę.

Uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji w pozostałej części jest wynikiem uwzględnienia skargi kasacyjnej strony pozwanej, pomimo iż większość wskazanych w niej zarzutów zostało podniesionych bezpodstawnie.

W ten sposób należy ocenić zarzut naruszenia art. 479¹¹ k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 20 marca 2007 r. Przed wszystkim należy uwzględnić, iż obligatoryjne umorzenie, w razie bezczynności stron postępowania gospodarczego, postępowania zawieszzonego na ich zgodny wniosek odnosiło się do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 16 listopada

2006 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 235, poz. 1699) i to jedynie do czasu zakończenia postępowania w tych sprawach w danej instancji. Wynika to wprost z treści art. 4 ust. 1 tej ustawy. Natomiast według art. 4 ust. 4, przepis art. 479¹¹ k.p.c. w brzmieniu nadanym tą ustawą, nakazujący umorzenie zawieszono postępowania jedynie na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. miał zastosowanie do postępowań zawieszonych po dniu jej wejścia w życie. W związku należałoby uwzględnić, że postępowanie przed Sądem pierwszej instancji było dwukrotnie zawieszane na zgodny wniosek stron (k. 372), przy czym drugi raz postępowanie zostało zawieszono postanowieniem z dnia 28 lutego 2008 r. (k. 560) a zatem po wejściu w życie wymienionej ustawy. Gdyby nawet pominąć konsekwencje wynikające z przepisów intertemporalnych należałoby uwzględnić, że w każdym przypadku niezbędną przesłanką umorzenia postępowania jest to, aby postępowanie to było zawieszono. Jak przyjmuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego brak stanu postępowania zawieszono, wyłącza możliwość jego umorzenia i to nawet wówczas, gdy podjęcie zawieszono postępowania nastąpiło już po upływie maksymalnych terminów określonych w art. 479¹¹ k.p.c. do złożenia wniosku o jego podjęcie, a więc w okresie, w którym Sąd zobowiązany był umorzyć to postępowanie, gdyby nadal było ono zawieszono (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2010, I CSK 252/09, niepubl.).

Jako uzasadniony należy ocenić zarzut dotyczący naruszenia treści art. 328 § 2 k.p.c., który wiąże się z brakiem jednoznacznego stanowiska odnośnie do uwzględnienia i rozliczenia w relacjach pomiędzy stronami kwoty 4.396.508 złotych. Z akceptowanych przez Sąd drugiej instancji dotychczasowych ustaleń wynika rozliczenie tej kwoty w ten sposób, że powódka zaliczyła ją na zaległe zobowiązania spółki (str. 4 uzasadnienia). Sąd drugiej instancji pominął zupełnie te okoliczności i sprzecznie z nimi podjął się oceny, czy doszło do umorzenia wierzytelności powódki w tej wysokości przez jej potrącenie z wierzytelnością pozwanej. Poza tą wyraźną rozbieżnością, której Sąd drugiej instancji nie wyjaśnił, trzeba zwrócić także uwagę na brak konsekwencji tego Sądu uzasadniającego stanowisko o braku podstaw do przyjęcia umorzenia przez potrącenie wskazanej wierzytelności. Zdaniem tego Sądu, nie mogło dojść do umorzenia przez potrącenia

wierzytelności powódki w dniu 6 lipca 2000 r., tj. w dniu zawarcia umowy sprzedaży majątku ruchomego, ponieważ ta wierzytelność w przeważającej części w tym dniu nie istniała. Gdyby nawet podzielić powyższe ustalenia to, po pierwsze potrącenie w dniu 6 lipca 2000 r. byłoby przynajmniej częściowo możliwe w wysokości przysługującej w tym dniu powódce wierzytelność wobec sprzedawcy, po drugie oświadczenie o potrąceniu mogło być złożone także później, a zgodnie z treścią art. 498 § 2 k.c. skutki prawne wywołuje ono od chwili, kiedy potrącenie stało się możliwe. Podsumowując tę część rozważań należy uznać, iż brak precyzyjnych ustaleń w zakresie rozliczeń kwoty 4.396.508 złotych uniemożliwia ocenę, czy doszło do naruszenia wskazanych w skardze przepisów regulujących instytucje potrącenia wzajemnych wierzytelności i jaki to wywarło skutek dla istnienia wierzytelności objętej pozwem.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że chociaż art. 382 k.p.c. ma charakter ogólnej dyrektywy określającej istotę postępowania apelacyjnego, jako kontynuację merytorycznego rozpoznania sprawy, to jednak może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej, jeżeli skarżący wykaże, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie pominął cześć zebranego materiału oraz, że uchybienie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 1999 r., II CKN 100/98, OSNC 1999, Nr 9, poz. 146 i z dnia 7 lipca 1999 r., I CKN 504/99, OSNC 2000, Nr 1, poz. 17 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 r., III CSK 337/06, niepubl.; z dnia 9 czerwca 2005 r., III CK 674/04, niepubl.; z dnia 12 czerwca 2013 r., II CSK 634/12, niepubl.). Wbrew twierdzeniom skarżącej, taka sytuacja nie wystąpiła w przedmiotowej sprawie albowiem Sąd drugiej instancji, poza wskazanymi okolicznościami dotyczącymi rozliczenia kwoty 4.396.508 złotych ustalił i ocenił wskazane w skardze kasacyjnej kwestie dotyczące dwukrotnego wypełnienia weksli gwarancyjnych, zwolnienia pozwanej z długu. Inną natomiast rzeczą jest czy ustalenia te i wnioski, jakie na ich podstawie wyciągnął Sąd drugiej instancji są prawidłowe. Mogą one być podważane w inny sposób, na podstawie innych norm prawnych.

Wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. obowiązek rozpoznania sprawy w granicach apelacji oznacza zarówno zakaz wykraczania poza te granice, jak i nakaz rozważenia wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków. Jednocześnie jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, mającej moc zasady prawnej (OSNC 2008, Nr 6, poz. 55), sąd apelacyjny jest związany jedynie takimi uchybieniami przepisów postępowania, które zostały podniesione w apelacji. Naruszenie ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku sądu odniesienia się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący, że sąd rozważył je przed wydaniem orzeczenia powinno być wykazane w postępowaniu kasacyjnym przez konkretne wskazanie, które z zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej zostały pominięte przez sąd odwoławczy. Jest to istotne także, dlatego, że dodatkowym warunkiem skuteczności zarzutów naruszenia przepisów postępowania jest możliwość istotnego wpływu zarzucanych uchybień na wynik sprawy. Tymczasem w uzasadnieniu podniesionego w skardze kasacyjnej zarzutu naruszenia art. 378 k.p.c. skarżący stwierdza jedynie ogólnie zaniechanie ustosunkowania się do poczynionych w sprawie ustaleń i zarzutów ich dotyczących. Tak skonstruowany zarzut uchyla się spod kontroli kasacyjnej Sądu Najwyższego, który nie jest uprawniony do samodzielnego dokonywania konkretyzacji zarzutów.

Częściowe uwzględnienie zarzutów dotyczących przebiegu dotychczasowego postępowania nie wyklucza możliwości odniesienia się do niektórych zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego podniesionych w skardze kasacyjnej.

Powódka dochodząc roszczeń z weksla gwarancyjnego dołączyła do pozwu, poza deklaracjami wekslowymi, także zestawienia zadłużenia z umów, których wykonanie miały zabezpieczać weksle wystawione przez Spółkę B. W toku procesu powódka wielokrotnie przedstawiała wyliczenie dochodzonej wierzytelności z tytułu poręczenia należytego wykonania umowy dzierżawy nieruchomości. W tym stanie rzeczy, na stronie pozwanej, która twierdzi, że wierzytelność z tego tytułu nie istnieje w całości lub w jakiegokolwiek części, ciąży obowiązek wykazania tych okoliczności lub też wykazania, że weksel *in blanco* został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym.

Zarzut wypełnienia weksla w powyższy sposób zalicza się do zarzutów subiektywnych, jakie dłużnik wekslowy może przeciwstawić posiadaczowi weksla. Do przedstawienia takiego zarzutu jest uprawniony też poręczyciel weksla własnego in blanco (zob. m. in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1973 r., III CRN 269/73 – OSPiKA 1975, z. 10, poz. 210; z dnia 9 września 2003 r., II CK 502/03). W takiej sytuacji nie ma zastosowania art. 17 pr. weksl., aktualizujący się dopiero po puszczeniu weksla własnego w obieg w drodze indosu.

Zgodnie z art. 47 pr. weksl. poręczyciel odpowiada solidarnie z wystawcą weksla. Z istoty solidarności dłużników wynika po stronie wierzyciela uprawnienie do wyboru sposobu zaspokojenia, w tym uprawnienie wyboru dłużnika, od którego będzie domagał się zaspokojenia. Dlatego pomijając kwestię ustalonych przez Sąd drugiej instancji rozbieżności roszczeń dochodzonych w niniejszym postępowaniu z roszczeniami skierowanymi przeciwko spółce B. w innym postępowaniu nakazowym, samo dokonanie takiego wyboru i skierowanie pozwu przeciwko tylko jednemu ze współdłużników solidarnych nie jest równoznaczne ze zwolnieniem z długu pozostałych współdłużników. Dlatego nie może być uwzględniony zarzut naruszenia art. 65 i 508 k.c. oparty jedynie na opisanym zachowaniu wierzyciela.

W związku z zarzutami dotyczącymi wypełnienia weksla dwóch weksli dotyczących tej samej wierzytelności i dochodzeniem na podstawie jednego z nich roszczenia przeciwko wystawcy w postępowaniu nakazowym przed Sądem Rejonowym w P. sygn. akt I Nc .../00, konieczne jest ponowne odwołanie się do dotychczasowych ustaleń poczynionych przez Sąd drugiej instancji, który przyjął, że dochodzone w niniejszym procesie roszczenie dotyczy zaległości czynszowych należnych za inny okresy płatności, niż objęte sumą wekslową wpisaną na innym wekslu wystawionym przez Spółkę B.

Bezsporne jest, że Spółka B. wystawiła i wręczyła poprzednikowi prawnemu powódki kilkanaście egzemplarzy weksla. Na zabezpieczenie tej samej wierzytelności może być złożonych kilka weksli. Jest to uzasadnione zwłaszcza w przypadku, gdy zobowiązanie zabezpieczone wekslem wynika ze stosunku prawnego o trwałym charakterze i świadczenia z tego tytułu mają charakter okresowy. Jak podkreśla się w piśmiennictwie, wtedy wierzyciel może dochodzić

z jednego z weksli zapłaty niespłaconej części zobowiązania, bez konieczności wypowiedzenia tej części umowy, której termin płatności jeszcze nie nastąpił. W porozumieniu wekslowym stron w tym zakresie nie zostały zastrzeżone żadne dodatkowe warunki, zwłaszcza odnoszące się do sposobu i kolejności wypełnienia weksli. Wypełnienie kolejnego egzemplarza weksla gwarancyjnego odnoszącego się do świadczenia wynikającego wprawdzie z tego samego zobowiązania, ale za inne okresy płatności i dochodzenie tych należności przeciwko poręczycielowi wekslowemu nie tylko nie narusza art. 32 pr. weksl., ale także nie daje podstaw do uznania, iż zachowanie wierzyciela stanowi nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 k.c.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił wyrok Sądu drugiej instancji w zaskarżonej części i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.